

27 Haziran 2021 Pazar

Zamana sığmayan öyküler

Bir düşün içeriğini oluşturan tüm malzeme, Düşlerin Yorumu'nda Freud'un dediği gibi bir biçimde yaşantıdan türetiliyorsa, düş içinde yeniden üretiliyor ya da anımsanıyorsa ve aynı şekilde bir düş bir isteğin doyurulmasıysa, kimi düşsel ânlar karakterlerin arzulayıp eyleyemediklerine karşı bir savunma mekanizması olarak yorumlanabileceğini de düşündürüyor.

Dilek Yılmaz

Bundan iki yıl önce, hakkında basında yazılanların derlendiği Murat Gülsoy: Edebiyatta 30 yıl kitabını duyduğumda, şaşkınlıkla, oldu mu o kadar, demiştim. Hayalet Gemi'nin yayın tarihine bakınca gördüm ki, zaman gerçekten insafsız. Pdf'i olan göndersin günlerine henüz yolumuzun olduğu, bir cümleden yola çıkıp dünyayı dönmeye teşne olduğumuz, hevesle selamlanan yeni bir derginin eski sayılarının tabana kuvvet peşine düştüğümüz 90'lardan bugüne -hayır, dönem övmeyeceğim- takip ettiğim sayılı yazardan biri Gülsoy.

İlk öykülerini bir araya getiren Oysa Herkes Kendisiyle Meşgul'den bu yana Can Yayınları'ndan ayrılmayan yazarın, on bir yıl aradan sonra öyküye döndüğü Belirsiz Bir Anın Kıyısında da gene aynı yayınevi tarafından geçtiğimiz mayıs ayında okurla buluşturuldu.

Belirsiz Bir Anın Kıyısında güvenli sulardan uzak kurgusuyla okurun zihnini epeyce meşgul edecek yedi öyküden oluşuyor. Her bir öykünün girişinde yer alan, ben anlatıcıdan okuduğumuz açıklayıcı metin, kiminde tamamlayıcı, kiminde hikâyenin kaynağını imler görünse de bütünde meseleye dair uyarın işlevi gördüğü, hatta okurun dikkatini özellikle isteyen durumlarda yönlendirici olduğu da söylenebilir.

Öyküler arası en belirgin ortaklık, kitabın adında da somutlandığı üzere her bir metnin üstüne kurulduğu zamanın belirsizliği ve ân'a dâhil olan kişilerin, nesnelerin de zaman gibi belirsizlikten nasibini alması.

Kitabın ilk öyküsü Sinav Sabahı'nın kahramanı Ömer geciktiği müfettişlik sınavına yetişmek için yoldadır ve ilk gördüğümüz, trafik kilitlenince koşturmacanın başladığıdır. Ömer, özgürlük arayışıyla bir şeylere yetişme telaşının yenilemediği, herkesin rolünü bildiği "normal" hayatın gereğini yerine getirmek için ne olursa olsun hedefe ulaşmaya kararlıdır. Ancak hayat her zaman planımızı sormaz. Ömer'i sınava güdüleyen katı gerçeklik üzerine örülen kaza sonrası, aslında kitabın diğer öykülerinin kurgusuna dair de haberci. Kahramanın, sınav yolunda başlayan ve gerçeklikle bağın git gide zayıfladığı ölüm kalım arasındaki sıra dışı gezintisinde tanık oldukları, muhtemelen kimi okurda yetişkin dönemin gece eziyeti, bitirilememiş, içinde donup kalınan, bir türlü varılmayan ya da bir şeylerin ters gittiği sınav rüyalarını hatırlatmasıyla, tanıdık hisler uyandıracaktır. Ölüm öncesi iyimserlikle, o son ânın içindeki sonsuzluğa uyarılmış olarak okuduğumuz öyküde, bilinç dışı uğraklarda yaşadıkları Ömer'i ya da anlatıcı bizi her ne kadar sonunda giremediği sınavı geçtiğine inandırsa da, muhtemelen ikinci hayatını da hayal ettiği gibi değil alıştığı gibi yaşayacağını duyarız.

Karakterler yakınsalar da çoğunlukla özelemlerinin farkındalar. Bir düşün içeriğini oluşturan tüm malzeme, Düşlerin Yorumu'nda Freud'un dediği gibi bir biçimde yaşantıdan türetiliyorsa, düş içinde yeniden üretiliyor ya da anımsanıyorsa ve aynı şekilde bir düş bir isteğin doyurulmasıysa, kimi düşsel ânlar karakterlerin arzulayıp eyleyemediklerine karşı bir savunma mekanizması olarak yorumlanabileceğini de düşündürüyor.

Yazarın külliyatında farklı bir dönemin belirginleştiği Yalnızlar İçin Çok Özel Bir Hizmet'le uzak bir akrabalık bağına duyuran Unheimlich'i de ayrı bir yere koymalı. Gülsoy sözlüğünde ilk sırayı muhtemelen tekinsizlik alır. Evvelden de aşına olduğumuz, doğrudan ya da dolaylı gösterildiği kadar, sözcüğün sık kullanımıyla da pekiştirilen tekinsizlik halinin bu sefer bir öyküye adının verildiğini görüyoruz. İzlemiş olan herkesin aralarında benzerlikler kuracağı ve öyküye de bu çağrışımla dâhil olan Her filmiyle kesişmeler, belirli bir aşamaya kadar okuru benzer hislere taşıyor. Ötesine dair henüz okumamış olanların merakını söndürmemek üzere, yapay zekânın kendi geçmişini yazabileceği tekinsiz geleceğin yabancılaşma seslerini yüksek sesle duyurduğunu söylemekle yetineyim.

Her biri, üzerine uzun uzun konuşulmayı hak etse de ağrının şiddetine birden ona kadar on bir verdiğim boyun fitiği atağıma denk gelen okuma deneyimiyle, Selim'in bel fitiği ameliyatı üzerinden kurgulanan Anestezi öyküsü başa yazılabilir. Geçmiş, şimdi ve geleceğin sırasız değişiminde, durum, nesnelere ve karakterler de Selim'in zihninde dönüşür. Kahramanın tanımlamakta zorlandığı gerçek zamanın eksik parçası o "başka türlü tuhafılığı" okura da duyuran öykü, ân'a döndüğünde yavaş yavaş yerli yerine oturduğu enfes bir kurguya sahip.

Öyküler arası tematik kesişmeler Gülsoy metinleri için yeni değil. Akıcı ve acelesiz bir dilin hâkim olduğu ve kurgunun okura kendi okuma deneyiminde bilimsel, düşsel ve kimi zaman bir arada karşılık arayabileceği özgür bir alan bıraktığı, gerçekle gerçek üstü arasında bir ipte yürüyen öykülerin, meraklısını bazı kavramların peşinde farklı okumalara sevk etmesi de muhtemel. Bir değişimin başladığını da haber veren taksit, uçak gibi araçların içinde yolculuklarda, labirente benzeyen çıkılmayan odalarda, geri dönen bir ölü yanında, delilik sınırında, uykuyla uyanıklık, yaşamla ölüm arasında uzayan sıkışmalarda, zemin kayganlaştıkça okurun elinden tutan kimi ipuçları da var.

Çocukluğun biriciklik inanisinden ıskartaya çıkılan geç evreye yaşam dönemlerinin yaygın ruh halleri, yüzeysel şeylere değer vermeyenlerin hep geride kalması, başkalarının günahlarını unutmaya çabalamakla geçen hayatlar, memleket meselelerine karışanların üniversitelerde sürdürülmesi gibi, çoğunlukla odak dışı görünen alanda da okuru bastığı zeminin sağlamlığına inandıran hikâyeleme tarzı, belirsiz ân'ların neden boşluğa dönüşmediğinin de yanıtlarından birini oluşturuyor.

Aynı zamanda Boğaziçi Direnişi'ni dirayetle sürdüren akademisyenler arasında yer alan yazarın şahsında, aydınlık bir dünya umudumuza merhem olan tüm hocalarımızın inadını da tam burada bir kez daha selamlayalım.

Uzun yıllardır yazma ve okuma üstüne atölyeler yürüten bir yazarın kendi metinlerinin eleştirel gözle okunması kaçınılmaz ve okura ulaşan her metnin bu ağırlığı da üzerinde taşıdığı düşünürüm. Yazar, "yapamayan öğretir"i çok önce boşa düşürmüştü, Belirsiz Bir Anın Kıyısında'nın ustalık öyküleri de o yükü hiç zorlanmadan taşıyor.

KÜNYE: Belirsiz Bir Anın Kıyısında, Murat Gülsoy, Can Yayınları, 2021, 262 Sayfa.

BU KONU İLE İLGİLİ HABERLER

GÜNDEM

Polisin boğazına basarak gözetlince aldığı AFP Fotomuhabiri Bülent Kılıç'tan basın örgütlerine çağrı

KENT-ÇEVRE

Büyükçekmece Gölü'nün rengi değişti: Ölü balıklar kıyıya vurdu

COVID-19 Salgını

DSÖ'den Delta varyantı uyarısı: 'İki doz aşı yaptıranlar dahi maske takmalı'

KÜLTÜR-SANAT

Anıl Bayraktar ile ilk teklisi Hikâyem Çok üzerine: 'Kurtarıcının kendim olduğunu biliyorum'

YAŞAM

Bursa'da 'insan yüzlü örümcek' görüldü

KENT-ÇEVRE

Marmaris'te orman yangını: Orman Bölge Müdürlüğü personeli yaşamını yitirdi

İLERİ KİTAP

Bu kitapta küçük şeyler var: Beni Görebiliyor musun?

İLERİ KİTAP

Vitrin: Yeni çıkanlar

İLERİ KİTAP

SÖYLEŞİ | Halkın haber alma hakkı ve gazetecinin görevi

İLERİ KİTAP

Güzellik kendini aynada seyre dalan ebediyettir

İLERİ KİTAP

Diyalektiğe güncel bakışlar

İLERİ KİTAP

Vitrin: Yeni çıkanlar